

Af Hals Kommunes ældste skolehistorie

Herværende artikel er foranlediget af, at Vester Hassing Skole i august 2003 fejrer de nuværende skolebygningers 25-års jubilæum. I den anledning har Vester Hassing Skole og Hals Museum indgået aftale om, at herværende forfatter skal skrive en bog om skolevæsenet i Vester Hassing Sogn; også den betydelige del der går forud for den nuværende skole. Fra museets side indgår bogen om skolevæsenet i Vester Hassing Sogn tillige i en planlagt række af bøger om skolevæsenet i samtlige Hals Kommunes sogne, på linje med den der er iværksat om kommunens kirker. Pladsen her tillader ikke at en fuldstændig fortegnelse over anvendt litteratur og materiale bringes. Der findes en righoldig almindelig og lokal litteratur med decideret skolehistorisk eller tilgrænsende karakter; for de ældste perioders vedkommende skal særligt henvises til K. M. Rørsig: Skoler og Degne i Vendsyssel I: Vendsysselske Aarbøger, 1957, s. 249-315. På det arkivalske område henvises til de store skolehistoriske samlinger i Lokalhistorisk Arkiv for Hals Kommune. Svend Gram Jensen har gjort opmærksom på "mysteriet" om Hals Søndre Skole i Svend Gram Jensen: Myter om Hals III - Hvor lå den første skole i Hals? I: Årsskrift 2000. Museumsforeningen for Hals Kommune og Hals Museum, 2000, s. 7-11. Om skolehistorien i Hals by kan desuden henvises til A. Studstrup (red.): Hals' skolehistorie 1626-1991, 1991.

Af Henrik Gjøde Nielsen

Skolen for livet

Mens det stadig i overvejende grad er forbeholdt den mandlige halvdel af befolkningen, sådan ca., at fortabe sig i soldaterhistorier, så er både mænd og kvinder fælles om evnen til at fortabe sig i skolehistorier, eller måske rettere historier fra deres skoletid. Alle har gået i skole, og langt de fleste i et fælles skolevæsen, hvad enten det er fortidens stråtækte eller nutidens mere strømlinede folkeskole. Nogle ser tilbage på deres skoletid med gru, andre med glæde, de fleste med en blanding af de to følelser, men alle med klare erindringer om kammerater, lærere, lokaler. Jeg vil vove den påstand, at alle voksne på et tidspunkt i deres liv har studset et sted og tænkt, at "sådan lugtede der på min skole". Det kan man huske livet langt. Sammen med det man har lært i skolen, naturligvis.

Det at lære er centralt, men ikke det eneste, der er væsentligt for skoletiden. Når man ser bort fra ens ægtefælle, er skolen vel nok det sted og den tid i livet, hvor man tilbringer de fleste år i en ubrudt række sammen med de samme mennesker. Det præger én livet igennem. Derfor er frasen "Skolen for livet" som alle andre fraser ikke helt uden grund i virkeligheden.

Som vi har det har mange før os haft det, om end i vidt forskellige fysiske rammer. I det følgende gives korte eksempler på de tidligste skoler i Hals Kommune. Historier om bygninger, degne eller lærere og lidt om elever. For

skønt det er eleverne der er hovedsagen, så er det de voksne der har skrevet og overleveret kilderne, så det er gennem dem vi primært får kendskab til den fjernere fortids skoler i Hals Kommune.

Stae Skole

I 1737 udtryktes første gang ønsket om at få en skole i Stae, og i en skrivelse af 18. marts 1742 fandt sognepræsten i Vester Hassing, at det ville være godt med en skole, hvor beboernes børn kunne undervises, og hvor både gamle og unge, der ellers havde lang vej til kirke og skole, kunne samles hver helligdag om eftermiddagen til bøn og anden gudstjeneste. Imidlertid skriver præsten også følgende:

”Men Degnen kan ingenlunde overdrages at undervise i Stae Skole, ej heller kan han undværes i Kirken på de hellige dage, hverken Formiddag eller Eftermiddag - eller i Vester Hassing de søgne Dage.”

Bymændene i Vester Hassing var villige til at yde fire rigsdaler årligt til hjælp til en skoleholder i Stae, men bygget skole blev der ikke før i 1811, da den første skole i Stae blev opført, omtrent midt i byen.

Vester Hassing Skole

Vester Hassing skole er - uanset hvilke skiftende bygninger man taler om - den næstældste i Kjær Herred, oprettet ved fundats af 6. august 1646. Ifølge fundatsen havde et udvalg bestående af to mænd fra Stae, to fra Gandrup og otte fra Vester Hassing den 5. august 1646 udset sig en plads ved kirken, som skolen kunne bygges på. Pladsen var så tilpas stor, at skoleholderen kunne få sig en lille kålhave, og til skolen blev endvidere udlagt et par tdr. land agerjord. Desuden skulle skoleholderen modtage betaling i form af korn fra sognets gårde:

”... til Løn og Betaling for de fattige børn, som er født her i Sognet, at oplære dennem, der ikke have Formue, hannem for sin Umage at betale og fornøje.”

I en indberetning 1690 oplyser pastor Peder Thess, at der i sognet findes to ”Hospita”, d.v.s. herberger eller boliger, til to skolemestre, men til de fattige ingen. Når der nu omtales to, skyldes det skoleholderen i sognets anden by, Gandrup. Samme år kan skoleholder Oluf Olufsen i Vester Hassing indberette følgende:

”Et Skolehus paa 8 Fag, hvortil der er et lidet Stykke Jord..., hvoraf jeg kvartaliter til kongelige Mayestæt. Af hver Gaard en Skp. godt Korn for 3 fattige Børns Information, som ikke har Middel selv derfor at betale; men nu af en Del noget bekommes, af en Del slet intet. Faar jeg for hvert Barn, som ellers gaar i skole, af Forældrene om ugen én Skill. danske.”

I indberetningen fra Vester Hassing Sogn 1737 er det ikke blot skolen i Vester Hassing og Gandrup der omtales, men også manglen på et skolehus i Stae:

”Vester Hassing har 2de lovlig gode Skolehuse med noget Tillæg... Vester Hassing Skolehus ved Kirken har 8 Fag og er nogenlunde i Stand; Gandrup Skolehus har 6 Fag. Der kunde vel behøves et lidet Skolehus i Stade [Stae], dels fordi Vejen fra Stade og hertil er vanskelig. Samme Skole kunde den lille By Laaen [de tre gårde der udgjorde ejerlauget Østerladen] betjene sig af, - vil koste 30 Rdlr.”

Endelig oplyser Pastor N. Dahl i sin beretning af 7. juni 1800 følgende:

”Bygningen er på 7 Fag, Bondebygning med Straatag, klinede Vægge og Lergulv; de 4 Fag bruges til Skolestue. Degnen, som tillige er Skoleholder, hedder Hans Sørensen Vad; han er 40 Aar og ikke Seminarist, og hans Løn som Skoleholder er 6 Rdlr. Til Skolen er fra ældre Tid lagt 2 Tdr. Sædeland,... som

Degnen har i Brug. Til Skolestuen leveres 24 Læs Skod- og Splittørv. Der findes 104 Børn. De længst borte boende Børn (Stade og Østerladen) søger ikke Skolen. Fagene er: Indenadslæsning, Luthers Katekismus, Bibelhistorie, Skrivning og Regning. Der findes intet Legat til Skolen.”

Gandrup Skole

Gandrup fik formodentlig sin første skolebygning kort før år 1700, men længe før den tid havde byen haft en skoleholder, som holdt skole i storstuen på en af byens gårde.

Indberetningen af 7. juni 1800 fortæller, at Gandrup Skole er på otte fag, hvoraf de fire anvendes til skolestue, mens resten er bolig for skoleholderen, som på det tidspunkt hed Jens Nielsen. Nielsen var da 48 år gammel og ikke seminarist. Han nød intet legat, og hans løn bestod af 8 Rdlr., to tønder rug, to tønder byg, og rettigheder i byens fælled til to køer og seks får. Endvidere fik han 24 læs splittørv. Skolen havde 69 børn, med samme undervisningsprogram som i pastoratets øvrige skoler, altså indenadslæsning, Luther's Katekismus, bibelhistorie, skrivning og regning.

Øster Hassing Skole

Øster Hassing fik sin første skolebygning allerede omkring 1660. Før den tid klarede børn og unge sig med degnelæsning før gudstjenesten om søndagen, og efter 1626 med en skoleholder, som holdt skole i et lejet lokale i en af byens gårde. Fra 1690 til 1740 brugte børn fra hele sognet skolen, men efter 1740 kun af børn i Øster Hassing by, idet der senest dette år kom skole til Gaaser.

I 1690 beskrives skolebygningen og skoleholderens forhold i Øster Hassing således:

”Da bor Skolebetjenteren i et lidet Skolehus, som af Sognefolket paa Grandegade er oprettet til deres Børns Information, og bestaar samme Skolehus i 8 Fag, hvortil er ingen Avling uden et lidet Kaalgaardssted. Nyder af nogle faa villige Skolekorn, og undertiden intet kan bekommes; thi ingen Fundats er derpaa, endog aarlig gaar derfor to fattige børn i skole. Nyder for hvert Barn, som ellers gaar i Skole, om Ugen 1 Skill. danske.”

Den 16. januar 1704 indsendte sognemændene i Øster Hassing en skriftlig klage til biskop Bircherod over deres gamle skoleholder, idet denne som følge af ”Alderdoms Affældighed” ikke længere kunne undervise deres børn ”med nogen Frugt og Nytte”. Man ville selvsagt gerne have en anden skoleholder.

Ifølge en synsforretning af 27. marts 1745 var der i året 1742 blevet bygget en ny skole, der lå omtrent midt i byen. Den bestod af 10 bindinger, af hvilke de to sydligste var beregnet til en ko. De følgende fire var indrettet til skolestue, og de sidste fire til dagligstue og køkken. Det hele var i stærk og forsvarlig stand, både tømmer og tag. I skolestuen var der tre nye rammevinduer, et langt bord med bænke langs begge sider, to lange hylder til skolebøgerne og en lerkakkel-ovn. Af bøger nævnes kun en ny bibel, der var bekostet af skolens kasse. I dagligstuen var to karme vinduer, og i vest op til skolebygningen var opført et udskud, der var næsten lige så langt som denne, og indrettet til fadebur, kælder og andre små kamre. Syd for skolen lå en lille kålhøve, hvor der også var brønd.

Gaaser Skole

Oprindeligt holdt beboerne i Gaaser, som så mange andre steder, en løbeholder eller løbedegn, som underviste børnene i et lejet lokale, når han var i byen. Først i 1703 fik man skolehus i Gaaser, idet Margrethe Christensdatter Muhle til

Østeraagaard, der tidligere kaldtes Østergaaser, kort før sin død den 30. december 1702 skænkede Gaaser en skole. Fundatsen, der er dateret 7. juni 1703, lyder således:

”Margrethe Muhle, salig Niels Svendsens, har kort forinden hun døde, paa egen Grund, liggende til Møllergaard i Gaaser, ladet opbygge et Skolehus, og desuden skjænket 100 Rdlr., staaende i Øster Gaaser, hvoraf Renten, 5 Rdlr. hver 11. Marts skal betales med 4 Rdlr. til Skolemester og 1 Rdlr. til Skolehusets Istandsættelse. Derfor skal han lære 4 fattige Børn hver Vinter med Flid og Vindskibelighed”.

I 1737 oplyses det, at Gaaser har et forsvarligt skolehus med nogen jord, og af en synsforretning den 27. marts 1745 fremgår det, at skolen er et godt og forsvarligt hus, som stod midt i byen, vendte i øst og vest og i øvrigt bestod af syv bindinger, der rummede skole, stue, køkken og et lille kammer. I skolestuen var der seks små vinduer, et langt bord med to tilsvarende lange bænke ved siderne, en bænk for bordenden, endnu to lange bænke, hvor man altså ikke kunne få bordplads, og endelig to lange hylder til at lægge bøger og papir på. Som det bedste i denne skolestues indretning fremhæves i øvrigt en jernbilæggerkakkellov, som tilhørte skolen.

I 1798 opførtes en ny skole i Gaaser. Denne skolebygning var på ni fag, hvoraf de fire anvendtes til skolestue. Såvel skoleholderen som børnene fik dermed bedre vilkår, så de kunne koncentrere sig om indenadslæsning, katekismus og bibelhistorie.

Ulsted Skole

Ulsted fik sin første skole omkring 1650. Det var en degneskole, der blev betjent af sognedegnen og ikke af en løbedegn, altså en udstationeret latinskoledreng fra Aalborg, som fik lidt penge til mad og tøj for den periodiske undervisning, sådan som man havde kendt det tidligere. Denne skole lå formodentlig på den nuværende skoles plads, og blev i 1741 erstattet af en ny skole, som i 1800 afløstes af byens tredje skolebygning.

I en indberetning til Aalborgbispens 1737 oplyses følgende om skolen i Ulsted:

”Sognet har en skole, 3 Fag Skolehus, ganske skrøbelig, ved Degneboligen, som også er skrøbelig, men som formodentlig af Vraa Herskab, som ejer Sognet, repareres. Flere skoler kan sognet ej få.”

I 1744 indberettes det, at skolehuset er opført 1741 og mod øst forbundet med degneboligen. Huset bestod af fem bindinger med loft over samt et udskud på nordsiden, og der fandtes en opmuret skorsten med en til skolestuen indsat jernbilægger. I skolestuen var der otte vinduer og i udskudskammeret fire. Endvidere fandtes der i stuen to lange fyrreborde med fire lige så lange bænke ved siderne samt to bænke for de mindste børn. Skolestuen havde to halvdøre til forstuen, fra hvilken der førte hele døre til køkkenet og til skolestuen og fra denne desuden en dør til udskudskammeret. Langs sydsiden af husene lå en indgærdet kålhave og nord for huset et inddiget gårdsrum. Alt var i øvrigt i forsvarlig stand.

Degneboligen, der var bygget sammen med skolehuset, bestod af et beboelseshus på otte fag, uden stald eller lade. Degneboligen lå midt i Ulsted by, omtrent 1.000 skridt fra kirken. Der var ikke tillagt degnen nogen jord, bortset fra haven, men han havde ret til tørveskær i byens mose samt drift til får.

Af indberetning af 4. juni 1800 fremgår følgende:

”Skolebygningen er maadelig, skal i denne Sommer af ny opbygges. Degnen Laurids Slot er 31 Aar gammel og duelig, men er ikke Seminarist. Han er tillige

Skoleholder, har 6 Rdlr. af Skolekassen og desuden 10 Rdlr. af Tychous Legat. Ved Udskiftningen i 1799 blev Skoleholderen tillagt 20.000 Kvadratalen Agerland. Han nyder her af Sognet 15 Tdr. Korn, Græsning til to Køer og 6 Faar samt 20 læs Splittørv. Skolen har 62 børn.”

Hals Søndre Skole - Degneskolen

At Hals har haft flere skoler på samme tid er næppe ukendt, hverken for den historisk interesserede eller i ældre folks minde. Imidlertid er Hals Søndre Skoles, Degneskolen kaldet, ældste historie omgærdet af nogen mystik.

Ifølge flere publicerede kilder blev der den 24. juni 1694, indført i Hals Birks Tingbog den 19. januar 1695, holdt syn over skolen hvor skolebygningen beskrives, med samt den tilhørende degnebolig. Imidlertid har det ved gennemgang af Hals Birks Tingbog på Landsarkivet for Nørrejylland i Viborg vist sig, at der ikke findes nogen indførsler i Hals Birks Tingbog 1690-1731 på de opgivne tidspunkter; d.v.s. hverken datoen for synet, den 24. juni 1694, eller for indførslen, den 19. januar 1695. Hals Søndre Skoles tidligste historie fortæber sig i det dunkle. Under alle omstændigheder skal der yderligere og grundige arkivstudier til, før man kan undgå tidligere historikers faldgruber, og bringe ting til torvs, som der tilsyneladende absolut ikke er kildebelæg for. Skolens afsluttende historie kender vi lidt mere sikkert, idet bygningen blev solgt, da man i 1845-1846 byggede den nye Nordre Skole.

Hals Nordre Skole - Prinsesseskolen

I fundats af 28. august 1719 skænkede Prinsesse Sophie Hedevig til Dronninglund Slot, som ejede Hals, to skoler til Hals Sogn, en til Hou og en til Hals. Skolen i Hou skal vi vende tilbage til senere. At man har sat pris på prinsessens initiativ synes at fremgå af en indberetning fra 1737, hvor der skrives:

”Hals Sogn er forsynet med tvende skønne Skoler med tilstrækkeligt Ophold for Skoleholderne af salig Prinsessens Godhed.”

Prinsesseskolen i Hals blev opført nordligst på degnebolets toft, lidt syd for den nuværende skole. Om denne bygning fortælles i indberetning af 26. januar 1745:

”Skolehuset er beliggende i Hals By paa det belejligste Sted for Hals´, Skovshoveds og Mølholtts børn. Det staar med Enderne i sønder og nær og bestaar af 8 Fag eller Bindinger.”

Undertømmeret var af eg, resten fyr og gran, de udvendige vægge murede, de indvendige klinede. Huset havde stråtag og skrågavle, loft af fyr, gulve af ler. Indgangsdøren var i øst, og til højre var der en skolestue på fem fag med to vinduer til øst, et til nord og et til vest. Til venstre for indgangen var skolemesterens lejlighed, der bestod af en to fag lang stue, køkken og et par kamre ind i et stort udskud, som lå på vestsiden af huset. Syd for skolen var en kålhøve, som:

”... vendte sig i Syd og Nord med en Længde af 12 Al. mod Øst og 32 Al. mod Vest. Skolemesteren, som holder Skole Vinter og Sommer, nyder af Herskabet paa Dronninglund, der tillige vedligeholder Bygningen, aarlig 30 Rdlr., nemlig 20 Rdlr. i rede Penge, der udbetales i to Terminer, og for de øvrige 10 Rdlr. 4 Td. Rug og 4 Td. Byg, ligeledes i to Terminer. Desuden tre Skovlæs Brænde, som føres til Skolen af Bønderne, der selv alene yder ham 60 Læs Tørv, som de ligeledes skal bringe ham tilført.”

Det lød jo meget fint. Godt et halvt århundrede senere var forholdene knap så gunstige. Den 31. maj 1800 kunne pastor Obel nemlig indberette, at Nordre

Skole var på det nærmeste kassabel:

”Bygningen er saa maadelig, at hverken Skoleholderen eller Børnene kan være sikre for Regn og Blæst. Nærværende Præst har i 4 Aar gjort Forestilling desangaaende.

Stiftsøvrigheden har gjort alt, forestillet Omstændighederne til det kongelige danske Cancelli, som har resolveret, at naar Lodsejerne ej kunde forenes om Istandsættelse, kunde Sagen bedømmes ved Lands Lov og Ret.

Imidlertid har den største Lodsejer, Justitsraad Ole Lange [Ole Tønder Lange til Hals Ladegård, Bratskov m. m.], bygt en ny Skole, som endnu ej er færdig, fordi de øvrige Lodsejere (Bønderne) ej vil hjælpe til med Pligtarbejde. Skoleholderen Tønnes Christensen er 39 Aar og ej Seminarist. Da Skolen er saa forfalden, at ingen Børn kan søge Skolen, er Skoleholderens Duelighed ubekendt for nuværende Præst. Skoleholderens løn er 20 Rdlr., deraf fra Skansen 1 Rdlr. 4 Mk. 15 Skill., 4 Tdr Rug, 4 Tdr. Byg og 60 Læs Hedetørv, samt 3 Skovlæs Brænde. Til Skolen hører 3 Tdr. Agerland.”

Der blev altså bygget en ny skole i 1800, på den nuværende skoles plads. Denne skole blev fornyet i 1846, og hermed har vi i Hals nået den periodiske grænse for herværende fremstilling.

Hou Skole

Som allerede nævnt skænkede Prinsesse Sophie Hedevig også Hou by en skole. Ved fundats af 28. august 1719 fik Hou dens første skole, som lå omtrent på den nuværende skoles plads.

En indberetning 1743 fortæller, at skolen lå midt i byen, og at skolehuset stod i øst-vest. Huset bestod af seks fag; undertømmeret i ydermurene var af eg, stolperne hvilede på sten, og det øvrige tømmer bestod af eg og fyr, samt for en mindre dels vedkommende af bøg. Væggene var klinede, overtømmeret af fyr og gran, taget af strå med skrå gavle. Oven over de fem fag af huset var der loft med fyrrefjæl, men over det sjette fag, som var forstue og køkken med et lille udskud, der var tilbygget huset, var der ikke noget loft.

Til venstre for indgangen lå skolestuen, der bestod af tre fag. I den søndre side var der to fag vinduer med tre vinduer i hvert fag. Til højre for skolestuen var skolemesterens stue, der bestod af to fag forsynet med en karm med fire vinduer i. Ved den nordre kant af skorstenen var der udgang til køkkenet. Dørene for disse indgange var hele fyrredøre med jernhængsler og klinker, og disse, som alt andet i huset, var nyt og i god stand. Gulvene var af ler. I det fag, hvor skorstenen, der var opsat af brændte mursten, stod, fandtes forstuen på den søndre og køkkenet på den nordre side.

Skolemesteren, der kun holdt skole om vinteren, fik for sin umage af herskabet, der tillige vedligeholdte skolen, årligt 12 rigsdaler og tre skovlæs brænde, som bønderne bragte til ham, ligesom bønderne selv ydede skoleholderen 60 læs tørv.

Den 2. november 1754 skrev skoleholderen Chresten Gundersen følgende om skolens inventar:

”Trende Borde af Bøgeplanker, 5 Alen lange og $3\frac{1}{4}$ Kvarter brede, naglede paa Egefødder, som er nedgravet i Jorden. Tre Fyrrebænke, hver 5 Alen lang. En gammel Steen-Kakkelovn, som nu er ubrugelig. Bøger: 1 Bibel. Skolehusets Bygninger er i god Stand.”

I 1765 havde skolen 27 elever. Eleverne fordelte sig kønsmæssigt på 15 drenge og 12 piger.

I 1775 blev Hou solgt fra Dronninglund Gods, hvilket var meget uheldigt for

skoleholderen. Tidligere havde han fået sin løn fra godset, men nu skulle Houboerne selv betale, og ikke nok med det: Skolelæreren skulle selv inddrive betalingen, og det var ikke altid lige let.

Engang i 1750'erne eller 1760'erne brændte omtrent det halve af Hou by, og med den skolen. Man måtte selvsagt bygge en ny, der stod til 1818. Om denne skole indberettede pastor Obel den 13. maj 1800 følgende:

”Skolebygningen holdes i god Stand. Børnene, som hører til dette Distrikt, er samtlige af Hov, haver altsaa kort Vej til Skole. Skoleholderen Lars Andersen er 44 Aar, ikke Seminarist, men duelig. Hans løn i Penge er 15 Rdlr., Ildebrændsel samt et Stykke Jord til Græsning, som kun er lidet nyttigt. Han holder kun Vinterskole, og Børnetallet er 24-30. Fagene er: Religion, Bibelhistorie, noget Skrivning og Regning. Lønnen er lagt paa samtlige Lodsejere, saa Skoleholderen maa tage den paa 30 Steder.”

Ved udskiftningen i Hou i 1789 tildeltes der skoleholderen noget hedejord til græsning for en ko og fire får, som altså var ”lidet nyttigt”, og nogle år senere, i 1814, fik skoleholderen yderligere noget jord, kær og eng, så han kunne holde en hest, tre køer og fire får. I 1810 indførtes helårsskole i Hou, og skoleholderens løn blev sat op fra 15 til 25 rigsdaler.

Som allerede nævnt var det ikke så enkelt, når skoleholderen selv skulle inddrive sin løn. I 1805 klagede skoleholder Lars Andersen da også sin nød til stiftsøvrigheden, hvilket affødte et brev af 8. februar 1806 fra stiftsamtmænd Ditlev von Pentz og biskop Studsgaard til pastor Obel, hvori man opfordrede pastoren til at være skoleholderen behjælpelig og desuden:

”... at De vil bestræbe Dem for at afhjælpe slig Uorden og derved lette Skoleholderens Kaar, maa vi hermed tjenestlig anmode Dem, at ville behagelig paatage Dem den Ulejlighed at indfordre Skoleholderens Løn for alle Hou Skoledistrikts Beboere...

Hvorhos Districts-beboerne behageligst maatte betydes, at dersom nogen af dem herefter skulde befindes efterladende i at erlægge deres pligtige Andel til Skoleløn paa de fastsatte Tider om Aaret, ser jeg, Kammerherre Pentz, mig anlediget til, naar Restancen for mig anmeldes, at beordre Udpantning derfor hos dem alle de skyldige.”

Det hjalp tilsyneladende ikke meget. I marts 1812 indberettede pastor Obel, at Lars Andersen, skoleholder i Hou, er mellem 50 og 60 år og udannet, d.v.s. ikke læreruddannet. Ikke desto mindre har Lars Andersen ”stedse undervist sin liden Skoleungdom” så godt han nu kunne. Da man tilsyneladende har planer om, at Lars Andersen må efteruddanne sig, skriver pastor Obel den 14. marts 1812, at det ikke kan komme på tale at få skoleholderen til at modtage undervisning til større embedsduelighed, så længe han er nødt til at bruge skræddersaks og nål for at skaffe sig selv og konen det udkomme, som hans embedsløn, ”blotte 25 Rigsdaler”, ikke er i stand til at yde ham. Der var således ikke blot vanskeligheder med at inddrive lønnen. Når den endelig var inddrevet, var den heller ikke til at leve af.

Elever og lærere holder frikvarter på Hals Skole i 1903.

Foto: Hals Arkiv, B2292.

En gruppe drenge og piger i skolegården på Vester Hassing Skole i 1908. Gården var tidligere degnebolig. På adressen (Frederik Jensensvej 2) ligger i dag børnehaven "Kastanien".

Foto: Hals Arkiv, B2414.

Redaktionelle kommentarer:

For de læsere, der måtte være interesseret i en mere uddybende beskrivelse af skolehistorien i den forhenværende Hals Kommune, henvises til Henrik Gjøde Nielsens bog: "Så længe verden står. Af Hals Kommunes skolehistorie 1646-2006", udgivet for Museumsforeningen for Hals Museum af Forlaget Nordjylland i 2012.

Denne artikel er tidligere publiceret i årsskrift 2002, udgivet af Hals Museum og Museumsforeningen for Hals Kommune.